

2 Korente Sheen

Tudunmɔɔ Pɔli ya sɛmɛ shuun wo wemu tun Korente sheen mu ge

Jɔɔ yɛ mu we sɛmɛ we d'a tun wɛ?

Pɔli ya sɛmɛ nizhiime wemu tun Korente sheen pu mu ge, Timote w'a kari ni wu ni. A Wee di guri pa ni fiin pa ni, na yiri egilizi wu yiri pemu ya Pɔli yatenye gbo ge, a lee di Pɔli pye w'a sɛmɛ wa be ka na tun pu mu (2 Korente Sheen 2:3, 9; 7:8). A w'i wee sɛmɛ wu kan Tite mu w'a kari, a wee di she ba ni fiin nizaama ni. Ga, a w'i ba waha wa be kaa jo sanha Pɔli mu. Lee wuu na Pɔli ya we sɛmɛ we ka.

We sɛmɛ we kakana juɔɔ

Pɔli ya wuye cerɛɛ, na pusamaa durogo. Taanɛɛge kemu ki ɲɛ wu ni na naha tii Korente sheen na ge, w'a kee she pu na. Pu kaa ya dan wu ni ba wu nagoo ɲɛ wɛ. Kafinejuu piimu ya puye faanna na Kile tudunmɔɔ pee ɲɛ ge, Pɔli ya pee kaa taga pu kaala. W'a li she na wee na ba she foro pu na wu tɔɔɲii taanri wuu ni (2 Korente Sheen 12:14), na li she pu na na pu kaa ya waha wee Pɔli mu, ali na toro pu keɲɛ yanmuyɔ yi beeri taan (2 Korente Sheen 12:14; 13:1).

Sɛmɛ wu kafila jugbɔyɔ

2 Korente Sheen 1—7 Pɔli ya baraga taha Kile na wu saama pu wuu na. Lee kadugo na a wu jo wuye pyaa paarigana ni wu labye wu shizhaa na.

2 Korente Sheen 8—9 Dege wemu w'a byi na naha tii la baa fee pu na Zheruzalemu ni ge, Pɔli ya ya jo wee shizhaa na.

2 Korente Sheen 10—13 Pɔli ya wu Kile tuduro ti wo labye wu fiin yu, na wu taanna ni pii pu tudunmɔɔ pu wo wu ni, piimu p'a puye faanna na Kile tudunmɔɔ pee ɲɛ ge.

Pɔli ni Timote fɔ mujuu

1 ¹ Nɛ Pɔli wemu w'a pye Yesu Kirisa wo tudunmɔ Kile wo jidaan wu funɔɔ ni ge, nɛ ni na ceborona Timote ni, wɛɛ p'a we sɛmɛ we tun yee mu; yee piimu pu ɲɛ Kile wo sipyii Korente kulo li ni ge, ni yee piimu beeri pu ɲɛ fɛfɛɛre wuu Akayi fiige ki beeri ni ge.

Wɛɛ ya yi shaari: ² Wù To Kile ni wù Kafɔɔ Yesu Kirisa wu niime ni ɲaɲɛ kan yi mu.

Pɔli ya fò kan Kile mu

³W'à wù Kafɔ Yesu Kirisa wo To Kile wu sɔni. Wee wu ɲe ɲinaara fɔ Kile, ni loɲine kanvɔ keree bɛeri ni. ⁴Wee w'a loɲine kaan wèe mu wù kanhama keree ki bɛeri ni, kɔnhɔ wèe bɛ di já w'à wù sipyinjii logoo ɲiɲɛ pu kanhama keree tuun ni, ni lee loɲine le ni, w'à lemu ta Kile mu ge. ⁵Ba Kirisa wo kanhama pe tuugo ɲiɲeheme ya nɔni wèe na wɛ, mu Kile ya loɲine kaan wèe mu na ɲehɛɲi Kirisa baraga ni. ⁶Kanhama ba nɔni wèe na, lee na bye kaɲuɲɔ na loɲine kan yee mu, kɔnhɔ y'i já pa shɔ. Wèe bu loɲine ta, lee na bye kaɲuɲɔ na loɲine kan yee bɛ mu, kanhama pemu ni wèe ɲe ge, kɔnhɔ y'i loxulo ta yi bɛ di já pee kanhama pu tuugo xu yiye ni. ⁷Wèe fungɔnyɔ yi d'a tiin yee shizhaa na fo xuuni do. Bani wèe ya li cɛ jo ba yee wa yi tahaa taa wèe wo kanhama pu ni wɛ, mu y'a da ba yi tahaa ta loɲine li bɛ ni.

⁸Na cebooloo, wèe ya kanhama pemu ɲa Azi fiige ki ni ge, wèe funɲɔ ki wa y'i pee cɛ. Pee kanhama p'a bi sii pɛle wèe na fo na she doro wù fanhaya ɲuɲɔ kana bɛ tãan, ali fo na she wù pye wù ya daa bɛ nige nago kanna wù na ɲiifeere pye sanha wɛ. ⁹Wèe kunni bi sii li yaha jo wèe da xhuu. Ga lee ya pye mu, kɔnhɔ wèe ganha ba wùye pyaa kii pyi wù tadaɲa wɛ, fo Kile, wee wemu w'a xuu ɲeni na yeege xu ni ge. ¹⁰Wee Kile w'a wèe shɔ ke xu tuugo ke na, wee shiin wu da da wèe ɲuɲɔ wo. W'a pye wèe tadaɲa, wu na ba wù ɲuɲɔ wolo sanha. ¹¹Yee bɛ p'a wèe tɛge ni Kile-ɲerege ni. Lee wuu na Kile ya niime wemu kan wèe mu yee wo ɲerege ki baraga ni ge, kɔnhɔ lee di bye kaɲuɲɔ sipyijeheme bɛ di baraga taha Kile na wèe wuu na.

Pɔli ya ɲeri le wu ɲara li keree ki ni

¹²Wèe na já kaa lemu kaa taga wùye pɛle ge, lee li wa mɛ. Wèe zɔlɔ pu wa lee wo sɛere na jo tifire ni see wemu w'a foro Kile ni ge, tee tifire te wo ɲaarigana, ni wee see we wo ɲaarigana na wèe ya ɲaari koɲɔ ke na, na la fara bɛ yere lee na yee mu. Ga Kile wo niime wu baraga ni wèe ya lee pye, wèe ya ta tee fungɔngɔ fɛere te ta sipya mu wɛ. ¹³Wèe di wa yatii bɛ kani wù semɛ pu ni na dunnii yi mu wɛ, yemu yi da já galaa y'i yi ɲaha cɛ ge, fo yee ye. Nɛ dà bɛ li na jo yi na ba yi bɛeri ɲaha cɛ xuuni, ¹⁴ma na jo ba yi wa yi ɲaha cɛ mɛ dɔɔni wɛ, na jo Kafɔ Yesu cabaɲa yee keree na ba wèe ɲuɲɔ yirige, ba wèe bɛ wogoo da ba yee ɲuɲɔ yirige mɛ wɛ.

¹⁵Kee tadaɲa ke funɲɔ ni nɛ bi li ɲɔ wolo jo di fɛnhɛ zhe yee yíri, kɔnhɔ y'i kuduun tehɛ shuun ta. ¹⁶Bani nɛ bi giin di doro yee yíri, di na zhe doro da gaanjii Masedɔni fiige ki ni. Di ba she yíri Masedɔni ni sanha, di

guri doro yi yíri, kónhó y'i ba na tɛgɛ di shɛ Zhude fiige ki ni. ¹⁷ Ayiwa, nɛ na kee funɔɔ ke yaha nayɛ mu, di ba lee kushɛɛ le pye mu, lee wa li shɛɛ na li bye nɛ see ni-i gɛ? Kelee keree kiimu ɔɔ nɛ wo ge, nɛ ki ɔɔ wo na sahaɔi ni koɔɔ sipyii wo keree ɔɔ wuugana ni gɛ? Ma na jo ba di da ba «Uun» jo kaa na, na nɔhɔ jo sanha «Ahayi» lee kanunɔ le na wɛ. ¹⁸ Ma na jo ba Kile ɔɛ mɛ ɔɔmɛɛ fɔɔ-i dɛ, jomɔ pemu wɛɛ ya yu yee mu ge, pee bɛ ya pye «Uun» na nɔhɔ pye «Ahayi» wɛ.

¹⁹ Bani Kile Ja Yesu Kirisa wemu kaa wɛɛ ya jo yee mu ge, nɛ ni Siliven,* ni Timote ni ge, wee ya «Uun» yu jomɔ na, wu nɔhɔ kuri jo «Ahayi» pee ninumɔ na wɛ. Ga, wu bu yemu jo, yee yi wa. ²⁰ Kile ya ɔɔmɛɛɛ kiimu lɔ ge, ki bɛeri ya pye «Uun» Kirisa ni. Lee wuu na wɛɛ ya «Amiina» yu wu mɛgɛ ki baraga ni, na Kile sɔni. ²¹ Wee Kile yɛ pyaa k'a wɛɛ ni yee wo baraga ki pɛlɛ Kirisa wo kariɔɔɛgɛ ki ni, na wɛɛ kemɛ yaha wù yɛ wuyɛ mu. ²² W'a wu fɛ pu kɔɔn wɛɛ na, na Fɛfɛrɛ Munaa li bɛ kan wù mu l'a tiin wù zɔlɔɔ pu na. Yanmuyɔ yemu wo ɔɔmɛɛ w'a lɔ wù mu cabaya na ge, a lee di nakaara wolo yee wo da ni.

²³ Kile wa na sɛeri di bu kafineyɛ jo! Yeeyɛ pyaa wo ɔɔnaara na nɛ pye nɛ shɛ nige yee yíri Korente kulo li ni wɛ. ²⁴ Ga lee di wa nago kanna wɛɛ pu wa yee wo ɔɔɔɔfɛ n'a daa wu shizhaa na-ɛ dɛ! Bani yee ya lowagaa ta na xɔ n'a daa wu ni. Ga wɛɛ ya kapyɛɛ pyi ni yee ni, kónhɔ y'i fundanga ta.

2 ¹ Lee wuu na nɛ li kɔn na funɔɔ ni jo di ganha bu shɛ nige yi yíri, la li shɛ fara yi wo zɔ mesuu li na wɛ. ² Bani nɛ bu zɔ mesuu wá yee na, jɔgɔ yɛ pu da já nɛ funɔɔ taan yee kadugo na wɛ, yee piimu na nɛ zɔ mesuu li wá ge? ³ Lee wuu na nɛ bi sɛmɛ wa ka, na wee tun yi mu, kónhɔ di ganha bu da zhe yi yíri di zhe na zɔ wu mɛɛ kasulo ta wà yee mu wɛ, yee piimu p'a yaa pu na funɔɔ taan ge. Nɛ dà li na jo kaa le li ɔɛ nɛ wo fundanga kaa ge, lee li ɔɛ yee bɛeri bɛ wo fundanga kaa. ⁴ Nɛ zɔ mesuu wo w'a bi wee sɛmɛ we ka ni yama ni na funɔɔ ni, ni ɔɛsinmɛ bɛ ni na ɔaha ni. Nɛ ta lee pye kónhɔ di yee ɔahaya tanha wɛ dɛ! Ga nɛ lee pye, yee kaa ya dan nɛ ni taangana lemu na ge, kónhɔ y'i lee ɛɛ.

Yi yafa nahama pu pyevɔɔ wu mu

⁵ Wa bu kaa pye lemu ya nɛ ɔaha tanha ge, wu ya ta nɛ yɛ nigin ɔaha tanha wɛ, yee bɛeri ɔahaya w'a tanha. Ga nɛ funɔɔ wa li waha fo li shɛ doro li tayerege tãan wɛ, lee wuu na nɛ yee jo. ⁶ Jaagi wemu yee niɔɔhɛmɛɛ ya shan na xɔ we ná we na ge, wee na yaa ni wu ni. ⁷ Nime kunni, y'a yaa yi yafa wu mu, y'i samɔhɔɔ le wu ni sanha, kónhɔ zɔ mesuu li ganha ba bɛlɛ doro wu na, fo di wu pye tadaɔa baa wɛ. ⁸ Lee wuu na nɛ

* **1:19 Siliven:** Wee ninumɔ pu wa byi na Silasi.

yi jɛeri jo y'a li shee wu na, na wu kaa ya dan yi ni. ⁹Lemu be na sanha ne semɛ wu ka na tun yee mu ge, lee li wa mɛ. Ne yee taanna wii, yee bu da yee na ne nɔmɛɛ conɪ keree bɛeri ni. ¹⁰Yee bu kaa la yafa sipya wa mu, ne bɛ na lee yafa weefɔɔ mu. Ne bu da ne yaa ne wu kaa la yafa sipya wa mu, yee wuu na ne ma li yafa wufɔɔ mu, Kirisa jii na, ¹¹kɔnhɔ Shitaanni ganha bu da se ta wu na we, bani w'a wu fungɔngɔ ki cɛ na xɔ.

Kaa lemu l'a funzhaga wá Pɔli na Torowasi ni ge

¹²Ayiwa, ba ne nɔ Torowasi kulo li ni Kirisa wo Kile Jozaama pu jo kaa na we, a ne Kafɔɔ ta w'a kujɔɔ mugi wà na mu. ¹³Ga lee be na ne bi na zɔ wu ta w'a faha we, bani ne ta she na ceborona Tite ta wà we. Lee wuu na ne koo sha n'a daa fɛɛ pu mu, na gari Masedɔni fiige ki ni.

Se wemu ya daa Kirisa ni ge

¹⁴Faabye Kile! Wee w'a sefɛere kaan wèe mu tuun bɛeri ni Kirisa wo karijɛɛge ki funɔɔ ni, na wèe luu na daga na Kirisa wo macɛɛge ki shee xuu wu bɛeri ni, ba nudanga sinmɛ jɛ we. ¹⁵Bani Kile ya wèe pye Kirisa wo nudanga sinmɛ. Sipyii piimu na ba shɔ, ni piimu na ba gyɛɛgi ge, kee nugo ke ya nɔni pee bɛeri na. ¹⁶Kee nugo ke jɛ xu nugo pii mu pu ni, na pu jaha co na se xu yiri; na jɛ pii be mu jii sicuumɔ nugo, na pu jaha co na se jii sicuumɔ yiri. Jɔɔ di jɛ wee labye we wo nɔ favɔɔ we? ¹⁷Wèe kunni ya ta Kile wo Kile Jozaama pu jɛri wu jagi jɔɔ ba pii ya pu jɛri mu pu wo kuduun kaa na we. Kile w'a wèe tun, lee wuu na wèe ya Kile Jomɔ pu yere pyi Kirisa wo karijɛɛge ki ni ni funvige ni Kile jaha tãan.

Karijɛɛge nɔmɛɛfonɔ li wo kapyebyii pee

3 ¹Ayiwa, le jogana le ya li shee na wèe ya nɔ kɔn na wùye peɛ sanha ge? Ta wèe mago wa li na watii wu na semɛ ka tun yee mu, wu wu mɛsaɔɔ jo wee ni, kelee ta wèe mago wa wee semɛ wa tuugo zha na yi mu? ²Yeeye pyaa ki jɛ wèe wo semɛ wemu ya wèe mɛsaɔɔ yu, wu nigayahaja di jɛ wèe zɔɔɔ pu na ge. Sipyii pu bɛeri ya wee semɛ we cɛ, na wu kalaa be. ³L'a fiinɔɔ na jo yee pu jɛ Kirisa wo semɛ, wemu w'a tun wèe baraga ni ge. Wee semɛ we ya ta ka ni kama lɔhɔ ni we, fo Kile jii wo wu wo Munaa, w'i ya ta ka faaya kɔɔɔ na we, fo sipyii zɔɔɔ.

⁴Wèe ya dà wee xuu we na Kile jaha tãan Kirisa baraga ni. ⁵Lee wa nago wèe pu wa giin na wèe na já wee labye we pye ni wùye pyaa wo sefɛere ni we, ga Kile ni wèe wo sefɛere t'a yiri. ⁶Wee w'a sefɛere kan wèe mu, na wèe pye karijɛɛge nivonɔ ki wo kapyebyii. Kee ya ta saliya wu gbɔɔɔ ni we, ga fo Fefɛere Munaa. Bani saliya wu ni xu ya daa, ga Fefɛere Munaa di jii sicuumɔ kaan.

⁷ Saliya wemu w'a ka faaya kooḡḡ ki na ge, wee w'a xu nōni sipya na. Ga lee be na Kile wo nōḡḡ w'a wuyε shee wee tuun we ni, fo na Izirayeli sheen pye pu ya já ḡii cori Musa ni, di wu wii wu ḡaha niḡe ni, wu ḡaha ki wo nōḡḡ wu keḡe ni we, na ta wee nōḡḡ we di bi da ba dorō. ⁸ Ta Kile Munaa li wo labye wu wo nōḡḡ wu da ba ye wee na na kanha we? ⁹ Ayiwa, labye we w'a jaagi shaan sipyii ḡuḡḡ ni ge, wee bi pye ni nōḡḡ ni, wee tuun wu ni, labye we w'a sipya pyi sipyitiime Kile ḡaha tāan ge, ta wee wo nōḡḡ wu da ba beḡe xuuni na toro we wu tāan we? ¹⁰ Nime wo nōḡḡ wemu w'a peḡe fo xuuni ge, ma bu wee jate ni taashiine li wo wu ni, m'a taashiine li wo wu ta wee ḡe yaaga be we. ¹¹ Kaa lemu li da ba xho ge, ni lee d'a pye ni nōḡḡ ni. Wee tuun wu ni lemu li da gori yaha xōbaa ge, lee wo nōḡḡ wu na ba beḡe fo xuuni de!

¹² Kee tadaḡa ke ki wa wēe mu ge, kee k'a samḡḡḡ le wēe ni fo xuuni. ¹³ Wēe ya li pyi Kile tudunmōḡḡ Musa wo pyegana li na we. Fāḡa Musa bi ma daga wu ḡaha tō, kōnhō Izirayeli sheen ḡanha bu wee nōḡḡ nidoromō we ḡa taxḡḡ ni we. ¹⁴ Ga pu fungḡḡḡ yi bi tō. Ali niḡaa we be ni, pu ba Kariḡeεεε ḡōmεε Nilεε li kalaa, p'a bye kanna kee fāḡa ke k'a buri pu fungḡḡḡ yi na. Kee fāḡa ke di ya ta laha wà we, bani na pye ni Kirisa ni kariḡeεεε ni, lee ye l'a ki leri wà. ¹⁵ Ali niḡaa we be ni, pu ba Musa wo seme wa kalaa tuun beeri ni, p'a bye kanna fāḡa k'a buri pu fungḡḡḡ yi na, xuu wemu p'a galaa ge, pu da ga wu ḡaha ce we. ¹⁶ Ga wemu bu sōḡ na wuyε kan Kafōḡ mu, kee fāḡa ke na laha weefōḡ wo fungḡḡḡ ki na.* ¹⁷ Ayiwa, Kafōḡ wemu kaa pu wa yu ḡaha ge, wee ḡe Fεfεεε Munaa. Kafōḡ Munaa bu bye xuu wemu ni, wee xuu wu na bye wuyε wo. ¹⁸ Wēe piimu beeri wo fāya y'a laha laha ḡahaya yi na ge, wēe beeri p'a Kafōḡ wo nōḡḡ wu shee ba jaawiige ya ḡaḡmuyō shee me we. Lee funḡḡ ni wēe ya ḡeri na byi ba Kafōḡ ye pyaa ḡe we, na fōro nōḡḡ wa ni, na jin wa ni. Wee labye we, Kafōḡ wo Munaa l'a wee pyi.

Pōli ni wu kafεε pu wo labye wu pyegana

4 ¹ Ayiwa, Kile w'a ḡuḡḡ ḡaari wēe na, na we labye we kaa le wēe keḡe ni, lee l'a wēe pye wēe yatεnye da ga xhu we labye we na we. ² Nḡḡḡḡḡḡ kapyεεε kiimu beeri ki ḡe shiige wogoo ge, wēe ya wū tōḡḡ wolo kee beeri ni. Wēe ya shizhiinme taga na keree pyi we. Wēe ya Kile wo jomō pu ḡeri na zhaan we. Ga can wu wēe ya fiinḡe na yu, kōnhō sipyii pu beeri nigin nigin di da wū mesaḡa yu sipyii ni Kile ḡaha tāan. ³ Lee be na Kile Jozaama pemu wēe ya yu ge, pee bu shee da p'a ḡmōḡḡ, piimu pu da ba gyεεgi ḡiga na ge, pee na p'a ḡmōḡḡ. ⁴ Pu da ga dā we, bani Shitaanni wemu ke kōḡḡ ke ya beḡe ge, wee w'a pu fungḡḡḡ ḡeri

* 3:16 Ekizode 34:34

buri, kɔnhɔ kpɛɛnge ki ganha ba nɔ pu mu wɛ. Kirisa wemu wu nɛ Kile wo jaa wu ge, wu nɔɔɔ wu wo Jozaama pu p'a kee kpɛɛnge ki yeege. ⁵ Kile Jozaama pemu wo yɛɛ wɛɛ ya byi ge, wɛɛ ya ta na wɔyɛ kaa yu wɛ. Yesu Kirisa wemu wu nɛ Kafɔ wu ge, wee kaa wɛɛ ya yu. Yesu wuu na wɛɛ ya pye yee wo kapyebyii. ⁶ Kile wemu w'a jo taashiine li ni na: «Kpɛɛnge ki pye nibiige ki ni ge»* wee ninumɔ w'a kpɛɛnge yeege wɛɛ zɔɔɔ pu na, kɔnhɔ Kile wo nɔɔɔ wemu w'a nɔ na fɔro Kirisa wo naha ki ni ge, wɛɛ di wee nɔɔɔ we wo lajɛ wu ta, wu da kpɛɛnge yeege wu mu.

Kanhama pemu ya nɔni Pɔli ni wu kaafɛ na ge

⁷ Wɛɛ na nɛ ba cogo shɔhɔ nɛ wɛ, ga wee naafuugbɔ we di nɛ wɛɛ mu. Lee ya pye kɔnhɔ sipyii di li cɛ na tee sefɛɛre nigbɔɔɔ te ya ta foro wɛɛ ni wɛ, ga Kile ni t'a foro. ⁸ Kanhama tuugo bɛɛri kunni wa nɔni wɛɛ na, ga wɛɛ fanhaya di sanha xhɔ wɛ. Wɛɛ fungɔnyɔ yi kunni wa wuregi, ga tadaɔa sanha fɔ wɛɛ na wɛ. ⁹ Pu kunni wa taha wu feni na gana, ga Kile di ya wɛɛ yaha wɛ. Pu kunni wa wu kpɔɔn na zhaan nɔnɛ na, ga wu sanha xhu wɛ. ¹⁰ Tuun bɛɛri ni Yesu wo xugana li tuugo ya nɔni wɛɛ na wu ceepuuro ti ni. Ga Kile di wɛɛ shuu, kɔnhɔ p'i li cɛ na nɔni na Yesu nɛ, wɛɛ bɛ di niifɛɛre pyi wee baraga ni. ¹¹ Bani xu nɔ na wɛɛ nɛ tuun bɛɛri ni, wu wo niifɛɛre ti ni Yesu wuu na, kɔnhɔ Yesu bɛ wo niifɛɛre t'i tiye she wɛɛ ceepuuro ti ni, tee temu ti da ba xhu ge. ¹² Lee pyegana le na xu ya wu wo labye wu pyi wɛɛ na, kɔnhɔ nɔni sicuumɔ pu da nɔni yee na. ¹³ L'a ka Kile Kafila wu ni na: «Nɛ dɔ Kile na, lee l'a nɛ pye nɛ jo.»* Kee tadaɔa ke ninuɔ na wɛɛ bɛ ya dɔ, lee l'a wɛɛ bɛ pye wɛɛ na yu. ¹⁴ Wɛɛ ya li cɛ na jo Kile wemu w'a wu Kafɔ Yesu nɛ na yeege xu ni ge, wee na ba wɛɛ bɛ nɛ na yeege xu ni ni Yesu ni, na wɛɛ ni yee bɛɛri pinne Yesu naha tɔan. ¹⁵ Kee keree kii bɛɛri wa nɔni wɛɛ na, kɔnhɔ Kile wo niime wu da nɔni sipyinjehemɛ na. Lee di bye kapuɔ sipyinjehemɛ di da baraga teri Kile na, pu da wu pelɛ.

Na niifɛɛre pyi n'a daa gbɔɔɔ ni

¹⁶ Lee l'a wɛɛ pye wɛɛ ya ganri wɛ. Ali na wɛɛ ceepuuro ti fanha ki yaha ki na xhuu, la l'a faraa nɔnɔ bɛɛri wɛɛ munaa li wo fanha ki na. ¹⁷ Kanhama pemu bɛɛri p'a nɔni wɛɛ na nime ge, pu na ba doro. Pu na ba pɛɛnɛ kemu nɔ wɛɛ na ge, pee kanhama pu nɛ yaaga bɛ kee pɛɛnɛ ke naha tɔan wɛ. Kee pɛɛnɛ ke ya sii pelɛ, na nɛ tehene baa. ¹⁸ Bani sipyii ya yanmuyɔ yemu naa ge, wɛɛ ya nɔni yeege yee feni wɛ, ga fo yemu yi nɛ nɔnɔbaaya ge. Yemu sipyii ya naa ge, yee na ba doro, ga yemu nɛ yi ya naa-i ge, yee na gori yaha gbee.

* 4:6 Zhenezi 1:3

* 4:13 Zaburuu 116:10

5¹ Buguloo piimu funyo ni wèe wa tiin naha ke jipe ke na wù ceepuuro ti ge, pee buguloo pu ga ba gyeege, pusaaya ya wa fugba we ni Kile na yee yàa yaha wà wèe mu. Kee tatenge ke wa sii wà gbee. Kee wa sipya wo keje labye we. ²Na wèe yaha naha pee buguloo pii ni, wèe wa zhiin, bani wèe wa fugba wu wo tatiinye yi wo jé wu la pyi fo xuuni. ³Wù bu lee ta wù munahaa ki na ceepuuro nivoro ta le. ⁴Na wèe yaha pee buguloo pii ni, wèe wa zhiin, tuguro ti wa wù juro ni. Ceepuuro temu ti wa wèe na naha jipe ke na ge, li wa nago wèe wa giin wù tee wolo we. Ga wèe wa giin wù fugba wu wo ceepuuro ti lo le wùye na, kòhò ceepuuro temu ya xhuli we, tee di te ti faa, temu na ba xhu ge. ⁵Kile ye pyaa k'a wèe yàa kee keree kii kaa na. W'a wu Munaa li kan wèe mu. Lee ya li shee na wù na ba ye yanmuyo ye ta can na. ⁶Lee l'a wèe pye wèe ya logoo waha tuun beeri ni. Wèe ya li ce na jo na wèe yaha naha ni tee ceepuuro te ni, wèe sanha k'a lii Kafò na.

⁷N'a daa baraga ni wèe ya paari, li wa nago wèe ya li ja we. ⁸Wèe logoo ya waha fo xuuni. Wèe funyo ki wa na foro te ceepuuro te ni, na she diin Kafò taan. ⁹Lee wuu na, wèe ya xu yoo, wèe ya pye jii na yoo, lemu l'a dan wèe ni ge, lee li je na wùye kaa taan Kafò mu. ¹⁰Bani li waha l'i waha wèe beeri na ba she yere Kirisa jahagbaa na, w'a kiiri kòn wù na, kòhò sipyii pu beeri nigin nigin ya lemu pye na pu yaha te ceepuuro te ni ge, l'a pye nizaana la, l'a pye niguuno la, p'i lee wo saraa ta.

Kirisa w'a be leni Kile ni sipyii te ni

¹¹Sipya ya yaa na fyagi Kafò na fyagana lemu na ge, wèe ya lee ce, lee wuu na wèe wa sege taan sipyii pu na, kòhò p'i soò Kile na. Kile ya wèe keree beeri ce fo xuuni. Ne giin jo lee cegana li na yee be ya wèe ce. ¹²Wèe ya ta na wù mesaaja yu yi mu sanha we. Ga lemu na bye kapuro yee di já juyirige ta wèe keree na ge, lee wèe ya yu yi mu. Piimu p'a puye pele sipyii jeeaa na, pu funyo di ya fiinje-ε ge, kòhò y'i já pee be jo shogana ce. ¹³Li bi ta nago kanna wèe juromogoo k'a yiri, Kile wuu na lee ya pye. Ga li bu da nago kanna wèe fungonyo y'a tiin, lee wa yee wo kuduun. ¹⁴Bani Kirisa wo taanseege ke, kee k'a já wèe na. Wèe ya li ce na jo ni shen nigin ya xu sipyii pu beeri tege, wee tuun wu ni, li je kanna sipyii pu beeri p'a xu. ¹⁵Sipyii pu beeri wuu na w'a xu, kòhò piimu pu wa jii na ge, pee ganha ba pu wo jiiere ti pyi nige puye jidaan na we. Ga wemu w'a xu pu tege, na je pu wuu na ge, pu da ti pyi wee wo jidaan na.

¹⁶Ayiwa, nime kunni wèe da ga sipya wa shishiin wii nige na saha ni sipyii wo wiigana ni we. Ali wèe jeha da wèe na bi Kirisa wii na saha ni sipyii wo wiigana ni, wèe da ga wu wii mu nige nime we. ¹⁷Sipya wemu

bu jé Kirisa wo kariɲɛɛge ki ni, weefɔɔ na ɲeri sipiyifomɔ. Keree kiimu ki ɲe nilɛgɛɛ ge, kee bɛeri na doro, keree kiimu ki ɲe niwoɲɔɔ ge, kee na ɲɔ kɔn. ¹⁸Lee bɛeri ya foro Kile ni. Wee w'a bɛ le wɛɛ ni wuyɛ pyaa tɛ ni Kirisa baraga ni. W'a wee labye we kaa le wɛɛ keɲɛ ni, kɔnhɔ wɛɛ di bye kapuɲɔ bɛ di jé wu ni sipyii pu tɛ ni. ¹⁹Bani Kirisa wo baraga ni Kile ya bɛ le wu ni sipyii tɛ ni. Wu ya ta pu jurumu wu tɔrɔ pu fɛni wɛ. W'a wee labye wu kaa le wɛɛ keɲɛ ni, kɔnhɔ bɛ di bye wu ni sipyii pu tɛ ni.

²⁰Lee wuu na wɛɛ ya pye Kirisa yahama ni, na yu wu tɛgɛ. L'a pye kanna Kile w'a wu kafila wu yɛrɛ pyi wɛɛ ɲɔ na. Wɛɛ wa yi ɲɛeri Kirisa mɛgɛ ki wuu na, jo yi sɔɔ bɛ di jé yi ni Kile tɛ ni. ²¹Kirisa ya ta jurumu wa shishiin pye ɲa wɛ, a Kile di wee taga jurumupyii pu faa, kɔnhɔ wɛɛ di já pye ni wu ni kariɲɛɛge ni, wù bye sipyitiimɛ Kile ɲaha tãan.

6 ¹Lee wuu na, wɛɛ piimu pu ɲe kapyebyenii ni Kile ni ge, wɛɛ wa yi ɲɛeri jo Kile wo niime wemu y'a ta ge, yi ganha bu wee yaha wu pa bye ɲuɲɔ baa wɛ. ²Bani Kile ya li she wu Kafila wu ni na:

«Na wo ɲidaan tuun ni
 nɛ mu ɲɛrɛgɛ ki logo,
 ɲuwuuro ti wo caɲa ɲii li ni
 nɛ mu tɛgɛ.»*

Nime wu ɲe Kile wo ɲidaan tuun wɛ; nime wu ɲe ɲuwuuro ti wo caɲa ɲii le.

Kile wo kapyebyii p'a yaa na kanhama soro

³Wɛɛ funɲɔ wa sipya wa shishiin wu tatigiɲɛ ta wù labye wu na wɛ. Lee wuu na wɛɛ funɲɔ wa wɛɛ pu kaa la shishiin pye lemu na sipya wa shishiin ɲuɲɔ kyɛɛgi wɛ. ⁴Lee wuu na wɛɛ wa wùye sheɛ shegana bɛeri na na Kile wo kapyebyii wɛɛ ɲɛ. Wɛɛ ya kanhama ɲiɲɛhɛmɛ soro, na kawagaa ni loyirigeree xu lomarana funɲɔ ni. ⁵P'a wɛɛ kpɔɔn, na wɛɛ leni kaso ni, na sipyiire ti sɔɔn na waa wù na. Wɛɛ di kapyewagaa pyi, na ɲaani ɲmunumɔ baara ni xuugo keɲɛ ni. ⁶Wɛɛ ya wùye sheɛ Kile wo kapyebyii tifire funɲɔ ni, ni laje, ni loxulo, ni saama, Fɛfɛrɛ Munaa li wo sefɛrɛ ti ni, ni see see taanɲɛɛge ni. ⁷Wɛɛ wa lee sheɛ Kile wo can wu jo funɲɔ ni, ni Kile wo sefɛrɛ ti baraga ni. Lemu li ɲɛ wɛɛ wo kashɛn yagboɲɔ, na yogo kɔɔn, na yogo yu wɛɛ kaa na ge, lee ɲɛ kaa lemu l'a tii Kile mu ge. ⁸Tuun wa ma nɔ p'a ganha na gbɔɔrɔ teri wɛɛ na; tuun wa na ba nɔ p'a ganha na fanhara teri wɛɛ na. Wɛɛ mɛsaɲa wa yu; wɛɛ mɛkyɛgɛɲɛ bɛ di yu. P'a wɛɛ jatɛni ba kafinejuu ɲɛ wɛ, na ta ye wɛɛ ya yu ge, yee di ɲɛ can wɛ. ⁹Wɛɛ ɲɛ kanna pu ya wɛɛ cɛ wɛ, na ta pu d'a wɛɛ cɛ fo xuuni. P'a wɛɛ jatɛni kanna wɛɛ ya xu, na ta wɛɛ di ɲɛ ɲii na. P'a

* 6:2 Ezayi 49:8

wèe leni jaa ni, ga wèe da xhuu wε. ¹⁰ P'a wèe wii na zɔ mesuu l'a pεle wèe na, na ta wèe funyɔ d'a taan tuun bεeri ni. P'a wèe wii la baa fεε, na ta wèe d'a sipyijehemεε pye lafεε. P'a wèe wii na yafiin jε wèe mu wε, na ta yanmuyɔ yi bεeri di jε wèe woyo.

¹¹ Na cebooloo Korente shεen, wèe ya wù zɔɔɔ pu bεeri mugi, na kafilafyen jo yee mu. ¹² Wèe kunni ya ta wù funyɔ buri yee na wε, ga yee p'a yi funyɔ buri wèe na. ¹³ Ayiwa, nime kunni nε yu ni yee ni ba na nagoo jε wε. Wèe ya yee co cogana lemu na wù zɔɔɔ pu na ge, yi bε pu wù co mu! Yi bε pu yi wo zɔɔɔ pu mugi wù mu!

Y'a yiye kaseri Kile cεbaalaa wo kapyegee kii shi na

¹⁴ Ayiwa, piimu jε Kiricεen wε, yi ganha ba binnε ni pee ni pu wo kapyegee kii shi na wε. Bε weke wu wa tiime ni kuumɔ tε ni wε? Pinnegana leke na kpεengε ni nibiige di da já binne wε? ¹⁵ Bε weke wu da já bye Kirisa ni Shitaanni tε ni wε? Wemu jε Kiricεen wε, karijεεge keke k'i da já bye weefɔɔ ni n'a daa fɔɔ tε ni wε? ¹⁶ Bε weke w'i da já bye Kile-pεεjε pugbɔhɔ ni yaperεε tε ni wε? Bani wèe pu jε Kile jii wo wu wo Kile-pεεjε pugbɔhɔ ma na jo ba Kile wuye pyaa ya yi jo wu Kafila wu ni wε na:

«Nε na ba diin pu niŋε ni,
na jaari ni pu ni.

Nε na ba bye pu Kile,
p'a bye nε sipyii.»*

¹⁷ «Lee wuu na Kafɔɔ ya jo:

«Yi foro pu tε ni,
yi waa laha pu na.

Yaaga kemu jε fεfεε wε,
yi ganha bu da gbɔn kee ka shishiin na wε!

Yi bu já lee na,
nε na zɔɔ yi na.»*

¹⁸ «Nε na bye yi To,
yi na bye nε jalaa ni na poro pushaa.

Kafɔɔ, Se Bεeri Fɔɔ w'a jo mu.»*

7 ¹ Ayiwa na taanjiineε, ba ni Kile d'a kii jɔmehεε kii bεeri lɔ wèe mu, wee tuun wu ni wèe ya yaa na wù ceepuuro tε ni wù zɔɔɔ pu pye fεfεε, na foro fɔɔnrɔ keree tuuyo bεeri ni. Wù la le wùye ni wù fεfεere ti jɔ di fa, wù da jaari Kile jii fyaara ni.

* **6:16** Levitike 26:12; Zheremi 32:38; Ezekiyeli 37:27   * **6:17** Ezayi 52:11

* **6:18** 2 Samuweli 7:14

Poli wo fundanga ki keree

²Yi yi zɔɔɔ pu mugi wù mu, wù kaa di daan yi ni! Wèe ya ta bahamu shan sipya wa shishiin na wɛ. Wèe ya ta sipya wa shishiin ɲɲɔ kyɛegi wɛ. Wèe ya ta pii wo ɲɲmuyɔ shɔ pu na na taga wùye pye lafɛɛ wɛ. ³Yi ganha ba giin na nɛ ye yu kɔnhɔ di jaagi shan yi na wɛ! Nɛ tee yee jo toro yee mu jo yee kaa ya dan wèe ni fo xuuni. Yafiin wa da já wèe waa laha wùye na wɛ, ali xu bɛ wɛ. ⁴Nɛ dà yee na fo xuuni. Nɛ yee mɛsaɲa yu fo xuuni. Nɛ luu l'a ɲiɲɛ fo saama na. Kanhama pemu bɛɛri p'a nɔni wèe na ge, nɛ funɲɔ ma sii taan fo xuuni pu ni.

⁵Can na, wèe di nɔ Masedɔni fiige ki ni ge, wèe ɲaha sanha ɲiɲɛ bada wɛ. Kanhama ni wèe di bye kabaya yi bɛɛri na. Wù ni sipyii pusamaa bi durni, fyaara di ɲɛ wùye pyaa ki bɛ wo zɔɔɔ pu ni. ⁶Ga Kile wemu w'a lopinɛ kaan sipyicɔnɲɔɲɔ mu ge, wee ya wèe logoo ɲiɲɛ Tite wo ba wu keɲɛ kurogo. ⁷Ayiwa, Tite wo ba wu ye bɛ-ɛ dɛ! Ga yee ya wu luu ɲiɲɛ ɲiɲɛgana lemu na ge, lee ya wèe fungɔɲɔ yi teɲɛ. W'a pa wèe pye na nɛ ɲa la k'a sii shɔ yee ni. Na yee ya daajeɲɛ jo, na yee ya nɛ keree co ni see ni xuuni. Lee ya la fara nɛ wo fundanga ki na fo xuuni.

⁸Nɛ fenhɛ sɛmɛ wemu tun yee mu ge, ali na wee sɛmɛ we ta w'a bi zɔ mɛsuu wá bɛ yee na, lee wo daajeɲɛ ɲɛ nige nɛ ni wɛ. Li daajeɲɛ bye nɛ ni, bani nɛ bi sɛmɛ wu ta w'a zɔ mɛsuu wá yee na jɛɛɛ ye nigin funɲɔ ni. ⁹Ga nime nɛ funɲɔ ya taan. Yee zɔɔɔ na mɛhɛɛ suu, lee ya ta pye nɛ wo fundanga ki kaɲɲɔ-ɛ dɛ! Ga lee zɔ mɛsuu le na yee pye yee ya kuri kadugo, na yi ɲaarigana faa, lee l'a nɛ funɲɔ taan. Yee wo zɔ mɛsuu l'a pye na saha ni Kile wo ɲidaan ni. Lee funɲɔ ni lemu wèe ya pye yee na ge, lee ya ta pye kakuunɔ wɛ. ¹⁰Bani zɔ mɛsuu lemu ya sipya taa na saha ni Kile ye pyaa wo ɲidaan wu ni ge, lee ma sipya pye m'a ma torogana li faa, na ɲuwuuro ta. Lee zɔ mɛsuu le tuugo ya sipyii pyi pu na daajeɲɛ yu Kile ɲaha tàan. Ga kɔɲɔ ya zɔ mɛsuu lemu nɔni sipya na ge, lee l'a ma ni xu ni. ¹¹Zɔ mɛsuu lemu l'a yee ta na saha ni Kile wo ɲidaan wu ni ge, l'a lemu ɲɔ ge, lee li wa mɛ. Yee ya yi see bɛɛri le le kaa le ni. Yee ya can wu sha xuuni. Yee ya ɲahaya tanha fo xuuni. Yee ya fya fo xuuni. Nɛ ɲa la bi shɔ yee ni fo xuuni. Yee zɔɔɔ pu bɛɛri bi ɲaha tii le kaa nigin we na. Yee ya jaagi pye xuuni le kaa le shizhaa na. Yee ya li she shegana bɛɛri na na yee tɔɔɔ wa le kaa le ni wɛ.

¹²Ma bu logo nɛ we sɛmɛ we tun yee mu, wemu w'a kakuunɔ li pye ge, ni wemu na l'a pye ge, nɛ ta wu tun wee wa shishiin wuu na wɛ. Ga nɛ wu tun yee mu, yee ya yiye kan kangana lemu na wèe wuu na ge, y'i lee cɛ Kile ɲaha tàan. ¹³Lee l'a wèe logoo ki pye k'a ɲiɲɛ. Yee ya Tite fungɔɲɔ ki teɲɛ, a wu funɲɔ di daan taangana lemu na ge, lee bɛ ya pye

wèe mu fundangbòhò na fara lojine li na. ¹⁴Ne yee sò keree kii shizhaa na Tite mu, di wa ta shiige lee kabaŋa na wɛ. Wèe ya can jo yee mu wù keree ki bæri ni jogana lemu na ge, lee funŋɔ ni yee wo mesaŋa kemu wèe ya jo Tite mu ge, a yee bɛ di da can. ¹⁵Wu taanŋɛɛɛ k'a ŋeri pɛlɛ bɛ yee shizhaa na, bani wu funŋɔ w'a dun ni yee bæri nigin nigin wu wo ŋɔmɛɛcoro ti ni. Yee ya wu ŋuŋɔ círi ni baraga kemu ni, na fya wu na, na yiyɛ tirige wu mu tirigegana lemu na ge, wu funŋɔ w'a dun ni lee bɛ ni. ¹⁶Ne funŋɔ ya taan fo xuuni, bani ne na já da daa yee na keree bæri ni.

Masedɔni fiige ki n'a daa fɛɛ p'a wari wemu pinne ge

8 ¹Ayiwa na cebooloo, Kile ya niime wemu pye Masedɔni fiige ki egilizii pu mu ge, wù funŋɔ ki wa wù yee naha jo yi mu. ²Kanhama nigbò pu bye pu ŋuŋɔ ni. Ga p'a fundanga ta xuuni, fo na keŋɛ mugi pu keŋɛ yara na, na pii kan xuuni, ali na pu ta pu na ŋɛ bɛ la baa fɛɛ. ³Ne wa lee wo sɛeri nago kanna p'a pii kan na bɛ ni pu se ŋuŋɔ kana ni. Pu yere ya toro bɛ pu se ŋuŋɔ kana taan, ali na ta wa ya pu karamu bɛ wɛ. ⁴P'a sii wèe tii ŋɛri saama na, na wèe pu sɔɔ pu mu, pu bɛ di pu wo dege kan she Kile wo fɛfɛere wuu pu mu Zhude fiige ki ni. ⁵Wèe bi daa pu na jo pu na lemu pye ge, p'a toro bɛ yere lee taan. P'a fɛnhɛ puyɛ kan Kafɔɔ mu, lee kadugo na na puyɛ yaha wèe bɛ keŋɛ na na saha ni Kile yɛ pyaa nidaan ni. ⁶Lee wuu na wèe ya Tite ŋɛri na jo w'a bi labye nizaama wemu ŋɔ kɔn yee yíri keŋɛ yakanya yi wo shizhaa na ge, jo wu she yi yíri w'i she wee labye wu ŋɔ fa. ⁷Yee ya pye naha na keree bæri ni: n'a daa fɛɛre yoo, kafila yoo, laje yoo, ni sɛɛtanga tuugo bæri. Wèe ya taan yee mu taangana lemu na ge, na fara kee taanŋɛɛɛ ki bɛ na. Wèe funŋɔ ki wa y'i bye naha na we labye nizaama we bɛ ni. ⁸Li wa nago kanna n'a yi karamu fo yi li pye fanha na wɛ. Ga nɛ pii wo lowagaa keree yu yi mu, kɔnhò di yi wo taanŋɛɛɛ ki nɔhò wolo wii ki bi ŋɛ see see taanŋɛɛɛ. ⁹Bani wù Kafɔɔ Yesu Kirisa ya wu wo niime wu she shegana lemu na ge, yi bæri wa lee cɛ. Wee bye yara fɔɔ, a wu wuyɛ pye la baa fɔɔ yee wuu na, kɔnhò yee di bye yara fɛɛ wu wo la baa fɛɛre ti baraga ni.

¹⁰Na fungɔngɔ n'a zhɛɛ yɛ yi na, nago kanna y'a kaa lemu ŋɔ kɔn tapɛɛ ge, yi bu lee pye na li ŋɔ fa, lee ya ŋɔ xuuni. Yee p'a pye shɛnshiilee na le kaa le ŋɔ kɔn, lee yɛ bɛ wɛ, yee p'a nɔhò pye shɛnshiilee sanha na le kaa le bye fungɔngɔ ta. ¹¹Lee wuu na, yi she naha na le kaa le fɛni, y'i li pye y'i li ŋɔ fa. Lee kaa le funŋɔ ya tigi yi mu ni zɔsaama wemu ni ge, yi li pye y'i li ŋɔ fa ni wee zɔsaama we ninumɔ ni, na saha ni yi se ŋuŋɔ kana ni. ¹²Bani Kile gan fungɔngɔ bu digi sipya mu, Kile ya sɔɔ kee yakanga ke na, na saha ni wu keŋɛ yataa ni. Ga yaaga kemu se ŋɛ wu ni wɛ, kee niŋɛ ŋɛ wɛ.

¹³Li wa nago kanna yi pusamaa wo cɔnrɔmɔ pu laha, yiye pyaa di do cɔnrɔmɔ pu ni-i dɛ! Ga y'a yaa na li pye, kɔnhɔ yi bæeri di daanna. ¹⁴Nime kunni, la wa yee mu, lee wuu na yee na já la baa fɛɛ pu tɛge. Ayiwa, la baa fɛɛɛ ti ga ba nɔ yee bɛ na, na pee bɛ ta p'a ɲeri lafɛɛ, pee bɛ na já yee tɛge. Lee funɲɔ ni, yi bæeri na daanna, ¹⁵ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni kagana lemu na we na:

«Wemu w'a niɲɛhɛmɛ kuu ge,
wee wo wusama ya kori wɛ;
Wemu w'a dɔɔni kuu ge,
wee bɛ wo wu ya xuunɲɔ wɛ.»*

Tite ni wu kaafɛɛ

¹⁶Baaga Kile, bani w'a lowaa le Tite ni yee keree na ma na jo ba wèe ɲɛ wɛ. ¹⁷Wèe ya lemu sha Tite mu ge, w'a sɔɔ lee na. Ga yee keree wa bye wu zɔ na fo xuuni, fo wuyɛ pyaa ya li kɔn wuyɛ funɲɔ ni na wu she yee yiri. ¹⁸Egilizii pu bæeri ya ceborona wemu sɔni wu labye nizaama wu wuu na Kile Jozaama pu wo yerɛ li shizhaa na ge, wee w'à da binne ni Tite ni na tun. ¹⁹Lee ye bɛ wɛ, ɲara lemu wèe ya byi na ɲaha tii Kile wo taa li keree ki na ge, wee ceborona wu ɲaha egilizii p'a bulo na wu pinne ni wèe ni lee ɲara li na. Wèe ya lee ɲara li pyi, kɔnhɔ nɔɔɔ di danha Kafɔɔ mɛge na, wù nɔhɔ wù fungɔngɔ nizaanɲa ki she sipyii pu wo dege wu shizhaa na.

²⁰Le shɔɔnrigana le na wèe ya we warigbɔ we keree ɲaha shɔɔnri. Wèe ya keree bæeri pyi kɔnhɔ sipyii ganha bu jaagi ta wù na xuu wa shishiin ni le kaa le ni wɛ. ²¹Bani wèe funɲɔ ki wa wù da saama koro ɲari, Kafɔɔ ye ɲaha tàan bɛ wɛ, ga sipyii pu bɛ ɲaha tàan. ²²Wù ceborona wa bɛ w'à da binne ni pu ni. Wèe ya wu nɔhɔ wolo tɔɔɲii niɲɛhɛɲɛɛ ni, na wu ta w'a la le wuyɛ ni xuuni tuun bæeri ni. Ga w'a la le wuyɛ ni nime na toro taashiine li bɛ tàan, bani w'a dà yee na fo xuuni. ²³We wu ɲɛ Tite ge, wee ɲɛ na ɲariɲii ni na kapyɛbyɛɲii. Yee mu wèe ya kapyɛɲɛɛ pyi. Cebooloo pusamaa p'a pinne ni wu ni ge, pee ɲɛ egilizii pu wo tudunmɔɔ. Pee ya pye sipyii piimu p'a pɛɲɛ taha Kirisa mɛge na ge. ²⁴Lee wuu na, y'a yaa na li she pu na na pu kaa ya dan yee ni fo xuuni, kɔnhɔ egilizii p'i lee ɲa, p'i li ce na kaɲii wa wèe mu na yee mɛsaanɲa yu.

Dɛge wemu ya ɲaha tii cebooloo n'a daa fɛɛ pu na ge

9 ¹Can na, dɛge wemu w'a byi Zhude fiige ki n'a daa fɛɛ pu na ge, nɛ li ta jo ɲunɲɔ wa li na nɛ wu na sɛmɛ ka sanha di dun yee mu wee dɛge

* 8:15 Ekizode 16:18

wu keree na we. ²Bani ne yee jidaan ce na xo wee labye wu kabaɗa na. Ne yee mesaɗa jo xo be yere Masedoni n'a daa fee pu mu. Ne pu pye: «Akayi fiige ki cebooloo p'a gbegele xo p'i dege pye na co fo taje na.» Yee wo samɗɗo t'a pye kaɗuɗo na lowaa kan n'a daa fee nijeheme mu. ³Ga lee be na, n'a da wu cebooloo pu tun yi mu, kɔnhɔ masɗɗo kemu we ya pye yee na we labye we shizhaa na ge, kee ganha bu bye juɗo baa wogo we. Ne funɗo ki wa p'i she yi ta y'a gbegele xo, ma na jo ba ne yi jo we. ⁴Lee be we, Masedoni sheen pii bu binne kari ni ne ni yee yiri, na she yee ta yee ya ta gbegele we, lee na bye we mu shiige, bani we ya da yee na. Li na bye yee be wo shiige. ⁵Lee wuu na ne li kon naye funɗo ni jo ne yaa na pii ceboronamaa pii jeri jo pu toro na jaha na yee yiri. Loolodaa lemu kaa yee ya jo ge, kɔnhɔ p'i she lee keree jaha shɗɗo sani di ba she wa ge. Lee na ba li she na daan na mu funɗo ni lee loolodaa l'a kan, na li ya ta pye fanha kaa we.

⁶Yi li ce na wemu bu shinma nifenheje nugi, shinma nifenheje ma da ba gon. Wemu shiin bu shinma nijeheme nugi, shinma nijeheme wefo da ba gon. ⁷Wemu beri ya lemu wo tene kon wu funɗo ni ge, wu lee kan. Wee gan we ganha bu da bye ni zo mesuu ni we, kelee fanha kaa we. Bani sipya wemu w'a gan pyi ni fundanga ni ge, wee kaa l'a dan Kile ni. ⁸Se wa Kile ni na kasaɗa tuuyo beri pye yee mu fo na jehe, kɔnhɔ yee mago yanmuyo beri nijehere di da daa yi mu tuun beri, ni keree beri ni, kɔnhɔ yi da se jaha na kapyege nizaɗa ni. ⁹Ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni we na:

«W'a keje mugi wu yataya na,
na la baa fee kan.

Wu saama pu wa da ga xho bada we.»*

¹⁰Kile wemu w'a nuguzhi kaan yenugumɗo mu, na wu jalige be kaan wu mu ge, wee na ba nuguzhi nijehere kan yee mu xuuni, kɔnhɔ yee wo saama pu da buri p'a se jaha na. ¹¹Wu na ba saama tuugo beri pyi yee mu, kɔnhɔ yi be di keje mugi yi yataya na. Wee na zhe yee wo yakanya yi loolo piimu na ge, l'a bye kaɗuɗo pee na baraga ni masɗɗo taha Kile na yee yakanya ye wuu na. ¹²Bani dege wemu yee ya byi ge, wu ya ta na Kile wo fefere sipyii pu teri ye we. Ga wu na ba bye kaɗuɗo sipyijeheme di da baraga teri Kile na, pu da wu soni. ¹³Wee dege we bu no pu na, pu na Kile so, bani yee ya da Kirisa wo Kile Jozaama pu na, na jaari be na sahanj ni pee Jomɗo pe ni, na noho keje mugi yi keje yataya na pee mu, na ki mugi sipyii pusamaa be mu. ¹⁴Kile ya niime nigbo wemu pye yee mu ge, wee na ba pu pye pu na Kile jeri yee mu xuuni, yi kaa be na

*9:9 Zaburuu 112:8

ganha na dan pu ni xuuni. ¹⁵ Kile w'a sɔni wu ma yakanga ki wuu na, w'a yagbɔhɔŋo kemu kan wèe mu ni ki ɲɔhɔ ɲe-ε ge!

Pɔli ya wu labye wu yogo jo

10 ¹ Ayiwa na cebooloo, pii ya jo na ne bu bye yee te ni, na ne ma ɲiɲe. Ga na ne bu lii yee na, ne ma kafugo le naye ni na wá yee na. Ne Pɔli w'a yi ɲeeri Kirisa wo lotaan le, ni wu saama pu wuu na, ² yi ganha bu da na karamu di ba nɔ yi yíri, di kafugo le naye ni di wá yi na we. Bani piimu p'a yu na koŋo sipyii wo fungɔngɔ keree torogana na wèe ya doroo ge, ne dà li na jo ne na zhe kafugo le naye ni na wá pee na. ³ Can wu ɲe wii, wù ceepuuro wuu kunni wa ɲaari ke koŋo ke funɲo ni, ga wèe di wa yogo ki kɔɔn ni ceepuuro fanha ni we. ⁴ Wèe wo yokɔnyaɲmuɲo yi ɲe ke koŋo ke sipyii woyo we, ga Kile woyo yi ɲe yii, fanha ɲe yemu ni ge. Y'a Shitaanni wo kasɔɔɔɔ yi shaan. ⁵ Joyaama fara yaaga tuugo beeri na, kemu beeri k'a yogo kɔɔn Kile wo laje wu na ge, wèe ya yee beeri ɲeri buri. Fungɔɔɔɔ tuuyo ye beeri wèe ya guuni, kɔnhɔ y'i Kirisa ɲɔmεε co. ⁶ Yee wo ɲɔmεεcoɔnɔ li ɲɔ ba fa tuun wemu ni, wèe ya gbegele xɔ wù ɲɔmεεcobaalaa pu beeri wo fɔhɔɔ tɔ pu mu.

⁷ Neɲaa le yee ya wii sipyii ni. Ayiwa, sipya wa bu dà li na na Kirisa wo wee ɲe, weefɔɔ ya yaa na wu funɲo kɔn li na, na li ce na ba wee ɲe Kirisa wo we, mu wèe be ɲe Kirisa wuu. ⁸ Bani Kafɔɔ ya fanha kemu kan wèe mu ge, ki kaɲuɲo ki ɲe na yee luu na se ɲaha na, ki kaɲuɲo ɲe na yee kyεεgi we. Ali ne ɲehe bi naye pele toro be jeere ye kee fanha ke wuu na, lee shiige ɲe ne na we. ⁹ Ne funɲo wa di da li shee na semεε pu ni, nago n'a yi fuguri we. ¹⁰ Pii kunni wa yu na ne semεε pu kafila w'a waha, na kafugo ki ɲe wu ni. Ga na neye pyaa bu nɔ yee yíri, na ne ma bye baraga baa sipya, na ne jomɔ pu da yaaga be ɲɔ we. ¹¹ Piimu p'a yee yu ge, pufee pu li ce na jogana lemu na wèe ya yu wù semεε pu ni na wù ta w'à lii yi na ge, lee wo kapyegee be w'à da ba she byi wù ga nɔ yi yíri tuun wemu ni.

¹² Piimu p'a puye sɔni ge, wèe wa da ga sɔɔ di wùye pye pee sipyii pii p'a tuugo, kelee di wùye taanna ni pu ni we. Pee ma puye taanna ni puye ni, na puye luu na daanna ni puye ni. Ta tee ɲe nahanahara we? ¹³ Wèe kunni wa da wùye pele fo di zhe doroo wù tayerege tãan we. Ga Kile ya tehene lemu wolo kan wèe mu, a lee di bye be kaɲuɲo a wèe di nɔ yee na ge, wèe na ba wùye pele na saha ni lee ni. ¹⁴ Wèe da bye wèe ya nɔ yee na we, wee tuun wu ni wèe bi da tehene li toro, ga wèe ya ta li toro we, bani wèe p'a Kirisa wo Kile Jozaama pu jo yee mu shenshiilee. ¹⁵ Lee funɲo ni tehene lemu l'a kɔn wèe kan ge, wèe wa da doroo lee tãan we. Sipyii piitiilee ya labye wemu pye ge, wèe wa da wee kaa lɔ di daga da

wùye pele we. Wèe ya dà li na nago yee ba she paha na n'a daa wu ni, la na vara xuuni wèe wo labye wu na yee niye ni Kile wo tshene li funḡo ni, w'a lemu kɔn na kan wèe mu ge. ¹⁶ Lee funḡo ni fiie yemu yi wa yee kadugo yiri ge, wèe na já zhe Kile wo Jozaama pu jo yee fiie yi ni, na ta wèe ya wa wo labye lo wu tapyege ni na taga wùye pele we.

¹⁷ L'a ka Kile Kafila wu ni na: «Wemu bu jo wu wuye pele, wufɔ wu wuye pele Kile wo nibyegee kii funḡo ni.»* ¹⁸ Bani wemu ba wuye mesaaṅa yu, wee ya mege nijeṅe taa we, ga Kafɔ ye pyaa ya wemu wo mesaaṅa yu ge, wee w'a ki taa.

Tudunmɔɔ kafinejuu pu keree

11 ¹ Aa! Yee da bi da zɔɔ na ne wo nuṅmoyirine jomɔ pe xu yiye ni jeri funḡo ni de, lee bi da daan ne ni. Ayiwa, yi pu xu yiye ni! ² Yee kaa ya dan ne ni fo xuuni, fo na nepeen leṅe ne ni yee shizhaa na. Ga Kile ni lee ya foro. Curɔ nigin pe, wee mu ne yee co, wee ne Kirisa; kɔnhɔ di ba yi kan wu mu ba donije fuceri nacebaa ne we. ³ Ga ne fyagi jo yi fungɔnyɔ ganha da ba jeri, Kirisa wemu na y'a yiye pɔ xuuni ge, fo di yi kuruḡo wee feni, ma na jo ba wo w'a kafineye taga Awa faanna, na wu piinṅe me we. ⁴ Bani sipya watii bu ba Yesu watii kaa jo yee mu wemu wo kaa jogana ni wèe wo wu kaa jogana ne nigin we, yee na jeri na dà weefɔ na. Kile Munaa lemu yee ya ta wèe keṅe kurogo, kelee Kile Jozaama pemu yee ya logo wèe nɔ na ge, yee bu munaa latii ta lemu ni wèe wuu li ne nigin we, kelee na jozaama patii ta pemu ni wèe wo pu ne nigin we, yee na wá karaa dà yee be na. ⁵ Na li ta pee meḡbɔhɔ tudunmɔɔ piimu yee ya jateni ge, pee ya pɔɔ ne na kabaṅa ka shishiin na we. ⁶ Ali ne nehe bye ne di ya pye kafila ceɔɔ fo wu nijeme we, ceṁe wo koo ni kunni, n'a la ce pee ni. Wèe ya lee she yee na shegana beeri na, ni keree beeri ni.

⁷ Tuun wemu ni ne Kile wo Jozaama pu jo yee mu ma ni ge, ne naye tirige, na yee durogo. Ta kakuunɔ li ne lere ge? ⁸ Egilizii piitiilee pu bi ne saraa. L'a pye kanna ne pee wo naafuu wu shɔ pu na na taga yee tege. ⁹ Na ne yaha yee yiri, yaṅmuyɔ ya funmɔ bye ne na, ga ne ta na wo tuguro ti taha wa shishiin nuṅɔ ni yee ni we. Cebooloo piimu p'a pa na yiri Masedɔni fiige ki ni ge, pee p'a pa ne wo mago yaṅmuyɔ yi kan ne mu. Ne kasεεge yaha naye na, kɔnhɔ di ganha da bye yee wa shishiin mu tuguro kaa la shishiin ni we. N'a da kasεεge yaha naye na sanha lee kanunɔ le na. ¹⁰ Lee ya pye kaṅuḡo, kemu ya ne nuṅɔ yirige Akayi fiige ki beeri ni ge. Sipya wa shishiin wa da já kee nuṅyirige ki shɔ ne na we. Kirisa wo can we, wee wemu wu ne ne ni ge, wee wuu na ne yee jo. ¹¹ Naha na

* 10:17 Zheremi 9:23

ne d'a yee jo we? Na yee kaa ya dan ne ni-i laa? Kile ye pyaa be ya lee ce na yee kaa ya dan ne ni.

¹² Ga pyegana lemu na ne na wo labye wu pye yee mu ge, lee pyegana li na n'a da da wu pyi. Piimu p'a kapuɔɔ shaa na puyɛ peɛ, na yu na wɛ wo labye pyegana le tuugo pee ya byi ge, lee pyegana li na n'a da da na wo labye wu pyi, kɔnhɔ pee ganha bu kee kapuɔɔ ki ta wɛ. ¹³ Kafinejuu pu ne pee tudunmɔɔ piiri. Pu labye wu beeri w'a sipyii piinɛ. P'a puyɛ pye kanna Kirisa wo tudunmɔɔ pee ne. ¹⁴ Ga lee ne kakanhana wɛ, bani Shitaanni be ya wuyɛ ne na byi ba meɛke kpeɛngɛ wo ne wɛ. ¹⁵ Lee wuu na do, Shitaanni wo kapyeyii bu puyɛ pye kanna Kile wo kapyeyii pee ne piimu ya tii ge, lee ya yaa li wa fo wɛ. Ga li taxɔɔ ki kuduun ne wemu ge, wee na ba nɔ pu na na saha ni pu kapyegɛe ni.

Pɔli ya kanhama pemu ja wu wo tuduro ti funɔɔ ni ge

¹⁶ N'a da guri yi taha sanha yi mu jo wa shishiin ganha bu na wii nuɔmoyirine fɔɔ wɛ. Ga yi nehe ba na wii nuɔmoyirine fɔɔ, yi na co mu, kɔnhɔ na be di naye peɛ dɔɔni. ¹⁷ Yemu n'a da jo nime ge, Kafɔɔ w'a ta yee le na nɔ ni wɛ. Ga la l'a na pye n'a da yee jo. Lee wuu na n'a da jo ba nuɔmoyirine fɔɔ ne wɛ. ¹⁸ Ga ma na jo ba shennehemɛɛ wa puyɛ peɛ ke kɔɔ ke keree ni wɛ, wee tuun wu ni ne be na naye peɛ ge! ¹⁹ Yee piimu pu ne funɔɔɔ fɛɛ ge, a yee di dɛɛ na nuɔmo-yirilee jomɔ nuri! ²⁰ Pee sipyii pii p'a yee co ba buloo ne-ɛ ge, na yee keɛ yanmuyɔ li, na dun yee na, na nɔsanga pyi yee na, na kadahaa leni yee jahaya ni. A yee di lee xu yiye ni. ²¹ Shiige ki ne ne na pe jomɔ pe tajogo ni, ga ne fanha di wa nehe ba pee ne wɛ, na nuɔɔ be di wa waha ba pee ne wɛ.

Ga lee be na keree kiimu kaa p'a daga na puyɛ peɛ ge, ne be na ja kee kaa taga naye peɛ. Ne yu ba nuɔmoyirine fɔɔ ne wɛ. ²² Heburuu pu ne pii ya? Wee wa ne be ne. Izirayeli shi sheen pu ne pii ya? Wee wa ne be ne. Ibirayima kadugo shi sheen pu ne pii ya? Wee wa ne be ne. ²³ Kirisa wo kapyeyii pu ne pii ya? Nuɔmoyirine fɔɔ jomɔ n'a da jo. Ne pye Kirisa wo kapyeyii na toro pee taan fo xuuni. Ne pu ja kapyeyii ni. Ne kaso jegee, kee ya nehe pu wogoo na. Ne kpɔɔɔ jeri sho na toro pee taan. Ne xu fɔ tɔɔɔ ni neheɛɛ ni. ²⁴ Yawutuu p'a ne kpɔɔ fo tɔɔɔ ni kaguro, tɔɔɔ ni beeri susɔ ni keɛ shisheere nigin ma fɔ.* ²⁵ A Orome sheen di na kpɔɔ fo tɔɔɔ ni taanri ni kabegɛe ni. A p'i kagereye taga na wa na da gbo tɔɔɔ ni nigin. A kɔɔɔɔ di gyɛgi ni na ni fo tɔɔɔ ni taanri suumɔ lɔɔ ni. A di caɔa nigin ni piige nigin pye suumɔ lɔɔ ni. ²⁶ Ne kushegeɛ neheɛɛ pye. Ne

* **11:24** Saliya wa bye Orome sheen mu, wee saliya wu bi gbara pu susɔ ni keɛ shisheere (40) taha sipya na wɛ, bani pu bi giin na kee da xhu sipiyawyii ni wɛ, lee na pu ma ni nigin laha.

na munaa pere fo gbalaa lɔhɔɔ ni. Ne na munaa pere fo java fee niɛ ni. Ne na munaa pere fo naye pyaa shi wu niɛ ni, na li pere fo shi watii niɛ ni. Ne na munaa pere fo kulo funɔɔ ni, na li pere fo siponɔɔ ni. Ne na munaa pere fo suumɔ lɔhɔ ni. Ali wu cebooloo piimu p'a puyɛ pye n'a daa fee, p'i je n'a daa fee-i ge, ne na munaa pere fo pee be niɛ ni. ²⁷Ne kapyenjeɛ niɛheɛɛ pye kiimu ya waha ge, na kanhama ja. Ne piye niɛheɛɛ shɔn ɔmunumɔ xuugo ni. Ne xuugo gba, a waga di la pye na ni. Ne yalige ja, na ki yaha wà tegeɛ niɛheɛɛ ni. Ne wiire gba, na fafunmɔ pye. ²⁸Kisaɔaa di je wà. Na fara kee beeri na, ne bi na funɔɔ shaa ni egilizii pu beeri kaa ni caɔa beeri. ²⁹N'a daa fɔɔ wa baraga bu jere, ne ma bye kanna neɛ pyaa wo baraga k'a cèrɛ. Wa juɔɔ bu gyeeɛgi, lee ma sii waha na na fo xuuni.

³⁰Li bu da nago kanna ne yaa na naye pele, ne na naye pele na wo baraga baara ti ni. ³¹Masɔɔ k'a deri wu Kafɔɔ Yesu To Kile na gbee! Wee ya li ce na ne wa kafineɛ yu we.

³²Na ne yaha Damasi kulo li ni, caɔa ka saannaa Aretasi wo gbafeneeri w'a pa sipyii pii yaha kulo li tajeye yi beeri ni, kɔnhɔ p'i ne co. ³³Ga, a n'a daa fee p'i ne le sagana ni na yeege fenetiri ni, na meere taga ne tirige kanha ki kadugo. Lee funɔɔ ni a ne shɔ wu na.

Pɔli ya kashegeɛ kiimu ja ge

12¹Ayiwa, fo ne bu naye pele, ba lee di wa yafiin jɔgi we. Lee be na, kashegeɛ kiimu ne ja, ni Kafɔɔ ya keree kiimu she ne na ge, kee shizhaa na n'a da ba jo nime. ²Ne ná wa ce, wu na je Kirisa wo kariɛeege ki ni, li yee ke ni shishere wu je niɛee, Kile ya wu lɔ kari fo fugba we ni. (Ayiwa wuyɛ pyaa k'a kari wà la, kelee kashɛ Kile ya she wu na la, ne kunni ya lee ce we, Kile w'a lee ce.) ³Ne kunni ya li ce na jo kanna wee ná w'a kari Alijine ni. (Ga wuyɛ pyaa k'a kari wà la, kelee kashɛ Kile ya li she wu na la, ne kunni ya lee ce we, Kile w'a lee ce.) ⁴A wu jomɔ pa logo wee xuu wu ni sipya da já pemu jo daha we. Li ya saha be yere sipya wu pee jomɔ pu jo we. ⁵Ayiwa, ne na já naye pele wee sipya we wa shi keree na. Ga ne funɔɔ di wa di naye kaa taga naye pele we, fo di bu na baraga baara kaa taga naye pele. ⁶Ali ne jehe jo ne naye pele, ne da bye juɔmoyirine fɔɔ we, bani can n'a da jo. Ga n'a da naye pele we, kɔnhɔ keree kiimu n'a byi, na yemu yu sipyii pu nii na ge, pu ganha bu na durogo di doro yee wo juɔɔ kana taan we.

⁷Ayiwa, kɔnhɔ tabaara ganha bu je di na ji kee kashegeɛ niɛjeɛ kii wuu na we, a yama nigbɔ pa di je ne cèrɛ ti ni. Pee ya ma ne mu ba Shitaanni tudunmɔ je we, pee ya ne kana, kɔnhɔ tabaara ganha bu je ne ni we. ⁸Ne Kafɔɔ jeeri pee yama pe shizhaa na fo tɔɔpii taanri jo wu pu laha na juɔɔ ni. ⁹Ga, a wu ne pye na wee wo niime wu na ne yaa, na

sipya baraga bu xhɔ tuun wemu ni, na wee tuun wu ni wee wo sefɛɛɛ t'a zhɛɛ na fiinjɛ. Lee wuu na l'a t̃aan nɛ ni nɛ wu na baraga baara kaa taga naye pɛɛ, kɔnhɔ Kirisa wo sefɛɛɛ t'i gori yaha na na. ¹⁰ Lee wuu na nɛ funɔ t̃aan na baraga baara ti na. Ali pu jɛhɛ ba nɛ shehɛɛ, kelee na kawagaa pyi nɛ na, kelee na nɛ kana, kelee na nɛ jaani Kirisa mɛgɛ ki wuu na, nɛ na funɔ taan kee bɛɛri wuu na. Bani nɛ bu bye baraga baa tuun wemu ni, nɛ ma fanha ta wee tuun weye pyaa ni.

Pɔli ya pye tuguro n'a daa fɔɔ wa shishiin mu Korɛnte kulo li ni wɛ

¹¹ Ayiwa, nɛ jo ba jɔnjmoyirine fɔɔ jɛ wɛ. Ga yeeyɛ pyaa ki ni lee ya foro. Yee p'a bi yaa yee p'a nɛ sɔni! Bani ali nɛ jɛhɛ bye nɛ jɛ yaaga bɛ wɛ, tudunmɔ mɛgɛ wuu piimu yee wa jateni ge, wee wa ya ye nɛ na kaa la shishiin ni wɛ. ¹² Can na, kapyegeɛ kiimu k'a li shɛɛ na Kirisa wo tudunmɔ nɛ jɛ ge, kee bɛɛri ya shɛ yee na ni loxulo ni. Kee ya pye jaha sheshɛɛɛ, ni kakanhaɔaa, ni sefɛɛɛ kagbɔhɔɔ. ¹³ Nɛ ta pye yee mu tuguro wɛ. Ni lee yɛ bɛ wɛ, leke nɛ d'a pye egilizii pusamaa mu lee di ya pye yee mu-i wɛ? Yi yafa na mu lee na!

¹⁴ Li wii, nɛ gbɛgele xɔ da se yee yiri na tɔɔpii taanri wuu ni. N'a da zhe bye yee mu tuguro le tɔɔpii le bɛ ni wɛ. Bani yi keɔjɛ yaɔmuyɔ bɛ di wa zhaa wɛ, fo yiye pyaa kiiri. Nɔhɔpiire ya yaa na wari shaa na yeri pu sefɛɛ jaha na wɛ, ga sefɛɛ p'a yaa na wari shaa na yeri pu nagoo jaha na. ¹⁵ L'a taan nɛ ni nɛ wu na keɔjɛ yaɔmuyɔ bɛɛri kan yee wuu na, ali na naye bɛ kan na fara wà. Ayiwa, yee kaa ba dan nɛ ni xuuni mu, lee l'a da nɛ pye nɛ kaa da da dan yee ni-i gɛ?

¹⁶ Yee na ba jo na nɛ pye tuguro yee wa shishiin jɔnjɔ ni wɛ. Nakaara wa lee ni wɛ, ga pii na ba jo yee ni na shizhiinmɛ ni nɛ yee co, na nɛ shiige shen. ¹⁷ Piimu nɛ tun shɛ yee mu ge, nɛ kuduun sha yee ni wee wa keɔjɛ kurogo ya? ¹⁸ Nɛ Tite jɛɛri jo wu shɛ yee yiri, na wù ceborona wu pinne ni wu ni. Ta Tite ya yee njmahana na kuduun sha yee ni? Ta nɛ ni wee wo kapyegeɛ ki bɛɛri ya pye mɛ nigin wɛ? Ta wèɛ jaariganɔaa ki bɛɛri ya pye mɛ nigin wɛ?

Pɔli ya wu funɔ shaa ni kaa lemu ni ge

¹⁹ Na co fo taatuunnɔ na, yee wa giin na kapii wèɛ wa gaan wùye mu yee jaha t̃aan, ga lee di bɛ wɛ. Kirisa wo karijɛɛge ki funɔ ni wèɛ wa yu mɛ Kile jaha t̃aan. Wù taanjiinɛɛ, yee wo n'a daa wu wo jahagbaashɛɛɛ kaa na wèɛ wa ye bɛɛri yu yee mu. ²⁰ Nɛ ba nɔ yee yiri, na funɔ wa di yi ja pagana lemu na wɛ, nɛ fyagi jo di ganha ba shɛ yi ja lee pagana le na wɛ; yi bɛ ganha bu na ja pagana la na yi bɛ ya tiin ni lemu ni wɛ. Nɛ fyagi jo di ganha ba shɛ yogo ta yi te ni wɛ, ni jɛpɛɛn, ni loyire, ni

beganhara, ni mekyeegere, ni zojuuro, ni tabaara, ni kawuriye we. ²¹ Ne fyagi jo di ba jo n'a no yi yiri ge, Kile ganha bu da na shiige yi niye ni we. Sipyijehemee piimu p'a jurumu pye, p'i sanha daajeje jo pu cemohoro ti na tapyege ni we, ni pu dadoro, ni pu kanohoyi ni-ε ge, di ganha bu da zhe nesinme wo yee wuu na we.

Fundogo jomɔ ni fò mujuu

13 ¹ Ne tojii taanri wuu l'a da bye le na she yee yiri. «Sipyii shuun taanri ya pye keree kiimu beeri fiin ge, w'a da zhe kee beeri jaha shonri na be ni pee wo fiin pu ni.» ² Sipyii piimu p'a jurumu pye ge, n'a da yi jo waha pee ni sipyii pusamaa mu, ali na li ta na nime wo wa yi yiri we. Ne tee yi jo toro pu mu na shee shuun wuu li ni yee yiri. N'a da yi jo daha sanha pu mu jo ne ga ba she yi yiri, n'a da jujo peni nige kaa la shishiin na we. ³ Wee tuun wu ni, yi na ba li ce na Kirisa w'a yu ne no na, bani kee kapujo ki yi wa zhaa. Kirisa baraga ya ta cere yee shizhaa na we, ga w'a wu sefeere ti shee yee niye ni. ⁴ Can wu je wii, wu xuduun wu ni korikoritige ki na, w'a pye baraga baa, ga jii na wu je nime Kile wo sefeere ti baraga ni. Na we be yaha karijege ni ni wu ni, we be baraga k'a xo. Ga Kile baraga ni, na we yaha ni wu ni, we na ba bye jii na yee shizhaa na.

⁵ Yi yiye taanna wii, y'i yiye suguri, yi bu da yi na je n'a daa wu wo koo li ni. Ta yee ya li ce na yee funyo ni Yesu Kirisa je we? Fo yiye pyaa bu she da y'a xujo n'a daa wu na de! ⁶ Ga ne da li na jo yee na ba li ce na jo we ya ta xujo n'a daa wu na we. ⁷ Lee be na, we wa Kile jeri kono yi ganha ba kakuuyo pyi we. Lee kapujo je nago kanna we di metanga ta we. Ga we funyo ki wa yi da kasaanja pyi, ali lee jehe ba li shee be na we p'a xujo metanga ki na. ⁸ Bani se wa we ni we pu pari can wu na we, ga can wu tete tete se wu je we ni. ⁹ We baraga bu xo tuun wemu ni, a yee baraga di bele, lee l'a dan we ni. Lemu we ya jeri Kile mu ge, lee li wa me nago yee wo n'a daa wu w'a se jaha na fo wu no bu she fa. ¹⁰ Lee wuu na ne we seme we tun yi mu na li ta ne je yee yiri wa we, kono di ba no wa tuun wemu ni, di ganha bu keree ki jaha shonri ni waha ni, na saha ni Kafo wo fanha ki ni we, w'a kemu kan na mu ge. Kee fanha ki kakan jujo ki je kono yee di da se jaha na n'a daa wu ni, ki ya ta kan gyegi kaa na we.

Jomɔ pu taxoɔ ni fò mujuu

¹¹ Ayiwa nime na cebooloo, wu je tuun wa ni. Yi funyo taan! Yi da yiye logoo wari y'a se jaha na! Yi da samohoro leni yiye ni! Yi pye ni fungongo

* 13:1 Dutereno me 19:15

nigin ni! Naŋiŋe di bye yi te ni! Lee bu bye, taanŋeege ni naŋiŋe fɔɔ Kile na bye ni yi ni.

¹²Y'a yiye shaari ni taanŋeege ni! Kile wo fefeeere sipyii piimu pu ŋe naha ge, pee beeri ya yi shaari. ¹³Wù Kafɔɔ Yesu Kirisa wo niime we, ni Kile wo taanŋeege ke ki pye ni yi ni. Y'i gori yaha Fefeeere Munaa li wo kariŋeege ki ni.